SVENSK MUSIKTIDNING

N:r 13. | Redaktör och utgifvare: FRANS J. HUSS. Telefon: Brunkeberg 14 97. | NORDISKT MUSIKBLAD. Stockholm den 15 September 1908. | Expedition: Kammakaregatan 6. Pris: Helår 5 kr. Lösnummer 25 öre. Annonspris 20 öre pr petitrad. | 28 Årg.

"Madame Butterfly"

och premiärens båda hufvudpersoner

Davida Hesse — Arvid Ödmann.

För sjelfva operans textinnehåll redogöras i detta nummer. Om dem som vid premiären kreerade de båda hufvudrollerna, Madame Butterfly och Linkerton, nämligen fröken Davida Hesse och hr Arvid Ödmann, hvilkas porträtt illustrera numret, må dessförinnan lemnas några personliga notiser. Af dem är det första gången vi med sådana få uppmärksamma fröken Hesse, som endast några år tillhört vår opera. Hennes bild här nedan visar henne såsom Madame Butterfly.

Davida Hesse är född i Gefle, dotter af en fotograf derstädes, och blef vid 18 års ålder elev i vårt konservatorium, der hon utbildade sig i sångkonsten under prof. Günthers ledning, sedan hon förut ämnat egna sig åt pianospelningen, hvari hon hunnit rätt långt. Då hon efter 9 terminers studier vid vår musikaliska högskola afgick 1901, erhöll hon akademiens jeton för utmärkta framsteg i pianospel och sång. Sedan fröken Hesse lemnat konservatoriet, studerade hon en tid fortfarande sång för prof. Günther 1902 och uppträdde med framgång på flere konserter i hufvudstaden, under tiden utbildande sig för scenen under ledning af fröken Signe Hebbe.

Den 23 mars 1904 gjorde fröken Hesse sin första debut på operan som *Zerlina* i »Don Juan» med stor framgång. Begåfvad med en hög, vacker sopran, utmärkt skolad äfven i fråga om koloratur, utrustad med lifligt temperament och en intelligens som äfven röjer sig i den dramatiska framställningen, blef fröken Hesse en verklig ackvisition för vår operascen, hvarom hennes debuter gåfvo bästa löfte. Den andra af dessa skedde en månad senare då hon uppträdde i en hufvudroll som *Prinsessan* i »Vikingablod» af Lange-Müller. Sista debuten af de tre obligatoriska egde rum påföljande 30:de maj som *Susanna* i »Figaros bröllop». På de särdeles lyckade debuterna följde naturligtvis hennes engagement, och från hösten 1904 har hon således tillhört vår opera, utgörande en af dess bästa förmågor.

Fröken Hesses första nya roll derefter var *Eurydike* i »Orfeus», hvarpå hon i slutet af terminen kreerade *Sophie* i Massenets »Werther». År 1905 hade hon under vårterminen nya roller såsom *Jemmy* i »Wilhelm Tell», *Zelida* i »Konung för en dag», *Marta* i »Evangeliemannen», *Olga* i »Eugen Onegin», *Mignon* och hösten därpå som *Mercedes* i »Carmen», *Marcellina* i »Fidelio». Nya roller 1906 voro under vårterminen *Anna* i »Hans Heiling», *Blanca* i »Så tuktas en argbigga» samt *Anna* i »Muntra fruarna i Windsor»; under höstterminen: *Birgitta* i »Svarta dominon», *Bastienne* i Mozarts »Bastien och Bastienne» samt *Mimi* i »Bohème»; 1907 under vårterminen: *Rosina* i »Bar-

Cdqu.: auto. Jaeger: foto.

Davida Hesse.
(Som Madame Butterfly.)

Arvid Ödmann.

beraren i Sevilla», *Woglinda* i »Ragnarök» och *Rosaura* i »Nyfikna fruar», samt under hösten *Gilda* i »Rigoletto», ett, likasom Rosina, mycket fordrande koloraturparti. Under detta år har hon först framträdt med titelrollen i *Jolantha* och som *Skogsfågeln* i »Sigfrid» samt nu börjat detta spelår med kreerande af *Madame Butterfly*, en stor uppgift som hon löst högst berömligt.

Äfven efter fröken Hesses engagement vid Kgl. teatern har hon medverkat vid större konserter såsom sångsolist på ett sätt som inbringat henne rikaste bifall; så t. ex. under början af detta år, då hon medverkade vid Nya Filharmoniska Sällskapets utförande af Berlioz' »Faust».

Angelägen att ytterligare utbilda sin sångtalang har fröken Hesse under sommarferierna förra liksom detta året studerat sångkonst för professor Emmerich i Berlin.

En syster till fröken Hesse med namnet Astrid har äfven gjort sig känd som sångerska och gjorde för sex år sedan debut som Cherubin på Kungl. teatern.

Arvid Ödmann.

I början af detta år kunde vår under decennier uppburne, främste tenor, Arvid Ödmann, fira 35-års-jubileum vid operan. I dessa dagar har han ökat sin stora repertoar med en ny roll. Sedan Oscar Arnoldsson, hans närmaste föregångare, har ingen af våra operatenorer varit publikens gunstling i så hög grad som Arvid Ödmann, tack vare sin härliga stämma af ren nordisk klang.

Arvid Ödmann är född d. 18 okt. 1850 i Karlstad, son af en handlande därstädes. Upprest till Stockholm för att deltaga i en körturné blef hans ovanliga röstmedel uppmärksammade och den unge sångaren vunnen för operan, där han efter en kort tids studier debuterade d. 14 febr. 1873 som Tamino i »Trollflöjten». Engagerad vid vår första lyriska scen har han där alltsedan verkat med undantag af engagement vid Köpenhamns-operan från hösten 1887 till slutet af vårterminen 1889, då han uppträdde som gäst på vår opera och följande höst reengagerades där.

Att uppräkna alla de roller hr Ödmann uppfört på vår operascen skulle här blifva för vidlyftigt. Några af hans förnämsta må dock här anföras, såsom titelrollerna i »Faust», »Lohengrin», »Otello», och »Fra Diavolo», Fernando i »Leonora», »Romeo», Zephoris i »Konung för en dag», Bergakungen i »Den bergtagna», Wilhelm Meister i »Mignon», Don José i »Carmen», Radames i »Aida», Stoltzing i »Mästersångarne», Alfredo i »Den vilseförda», Almaviva i »Barberaren», Paul i »Paul och Virginie», Gerald i »Lakmé», Lyonel i »Martha», Toriddo i »På Sicilien», Georges i »Hvita frun»; och under senare år har han kreerat Simson i »Simson och Delila», Waldemar i »Ran» och Lenski i »Eugen Onegin», (alla 1903), titelrollen i »Werther», (1904), Boris i »Daria» (1907) och i början af detta spelår Linkerton i »Madame Butterfly». Arvid Ödmann är sedan dec. 1897 ledamot af Musikaliska Akademien.

Madame Butterfly.

En japansk tragedi (efter John. L. Long och David Belasco) af L. Illica och G. Giacosa. Musik af Giacomo Puccini. Öfversättning af Sven Nyblom.

Textinnehåll.

Personerna i pjesen äro följande: Cho-Cho-San, kallad Butterfly (Fjäril); Suzúki, hennes tjänarinna; F. B. Linkerton, löjtnant i Förenta staternas marin; Kate Linkerton, den sistnämdes senare hustru; Sharpless, Förenta staternas konsul i Nagasaki; Goro, Nakod; Prins Ymadóri; Onkel Bonzen, Yakusidé; kejserliga kommissarien; Cho-Cho-Sans moder; en kusin till Cho-Cho-San; »Sorgen»; Släktingar och vänner till Cho-Cho-San; präster, tjänare.

Första akten. Handlingen i vår tid. Scenen visar på en hög kulle ett japanskt hus med terass (till venster); i bakgrunden synes staden Nagasaki ned vid stranden och det djupblå hafvet. En yppig trädvegation i brokiga färger omgifver huset och den öppna platsen framför terrassen. Vid ridåns uppgång kommer Linkerton och Goro (en komisk, rörlig giftermålsmäklare) ut ur huset, och den sistnämde visar den amerikanske löjtnanten, som skall gifta sig med Butterfly, hur bekvämt bostaden är inrättad med skjutbara väggar. Den pratsamme japanen slår i händerna, då två män och en kvinna inträda, hvilka genast falla på knä med hufvudet mot marken. Goro presenterar dem, kvinnan är Suzúki, Butterflys trogna tjänarinna, männen hennes kock och betjänt. Linkerton finner det hela lustigt och frågar om allt är i ordning till bröllopet, hvarpå Goro omtalar ceremonien och hvilka som utgöra bröllopsgästerna. Konsuln Sharpless, som mödosamt sträfvat upp för kullen, träder fram och välkomnas af Linkerton, på hvars uppmaning Goro kallar in tjänare med förfriskningar. Linkerton omtalar nu att han hyrt huset på niohundranittionio år med rätt att hvarje månad annullera kontraktet och han ämnar också gifta sig som japanesen, i ett äktenskap på samma villkor, med den vackra Butterfly. Sharpless har en gång sett henne på konsulatet och funnit henne förtjusande, men säger till Linkerton »om ni skadar hennes vingar, det vore döden för hennes barnasjäl». Linkerton tager ej saken så allvarsamt, »han har ej samvetskval om han lär henne att en dag njuta lifvet med behag».

Den beskäftige Goro anmäler nu att bruden och bröllopsgästerna nalkas och man hör Butterflys sång utanför scenen, hvarefter hon och hennes väninnor inträda, alla försedda med brokiga parasoller. Butterfly och vännerna helsar artigt Linkerton. På konsuln frågor svarar hon att hon är från Nagasaki, hennes familj lefde förr i välstånd men blef fattig och hon gjorde sig då till geisha att förtjena sitt bröd och hennes ålder är endast femton år. Goro förkunnar att allt är i ordning till bröllopsceremonien och släktingarna anlända. På husets terrass sker nu vigseln och underskrifvandet af kontraktet, hvarpå alla stiga ned på den öppna platsen och brudparet får mottaga lyckönskningar. Butterfly har förut omtalat för Linkerton att hon, släkten och onkel Bonzen ovetande, i missionen lärt sig den nya religionen och att tillbedja Linkertons gud. Under lyckönskningarna hör man rop utifrån och snart inrusar onkeln, som fått höra att hon varit i missionen och förbannar Butterfly såsom affälling, släkten instämmer med honom och Linkerton befaller nu alla att aflägsna sig, hvarefter han söker trösta sin gråtande brud. De äro nu ensamma med hvarandra, och efter en kärlekscen i den månbelysta trädgården stiga de långsamt in i villan och brudgemaket.

Andra akten. Det inre af Butterflys hus. I fonden och till höger skjutbara fönstervägger, till venster i i fonden en trappa upp till ett sofgemak. Suzuki beder framför en Buddhabild. Butterfly ligger på golfvet med hufvudet i händerna. Suzúki anropar guden att Butterfly ej mer må gråta. Hon har nu i tre år väntat på sin till Amerika återvände make. Suzúki omtalar att deras medel äro i det närmaste slut, och yttrar sitt tvifvel på att maken skall återkomma. Butterfly är färdig att slå henne för en sådan misstanke. Konsuln betalar ju årligen hyra för huset och Butterflys man hade ju sagt vid afskedet, att han skulle komma tillbaka »när lärkorna drilla». Sharpless åtföljd af Goro inträder. Butterfly och Suzúki skynda fram med kuddar, bjuda honom sätta sig och bära fram ett rökbord. Sharpless omtalar att han har att visa Butterfly ett bref från Benjamin Franklin Linkerton. Butterfly blir ytterst glad och tycker sig vara »den lyckligaste kvinna i Japan». Hon ber att få fråga honom när i Amerika lärkan kommer. Då Sharpless vill veta hvarför hon frågar det, svarar hon att hennes man lofvat att komma åter när lärkan bygger bo, »men» — säger hon — »kanske det ej sker så ofta hos er som här». Goro skrattar; Sharp-

les svarar undvikande. Butterfly berättar för konsuln att allt sen Linkerton for hade Goro förföljt henne med presenter och bjudit ut henne till minst ett dussin män, bland dem den rike Yamodóri. Goro invänder att Butterfly är fattig och hela hennes släkt har förskjutit henne. I detsamma stannar utanför huset en bärstol och ur den träder fram Yamadóri, en komisk, prålig klädd figur. Han friar nu till Butterfly, som emellertid förklarar att hon redan är gift. Goro infaller att »hvarje öfvergifven hustru skall betraktas som skild» — så lyder lagen. Men Butterfly svarar att så är ej lag i Amerika. Goro hviskar till Sharpless att Linkertons skepp är signaleradt i hamnen. Butterfly låter servera sina gäster the. Yamadóri aflägsnar sig, sägande sig ännu hoppas. Sharpless återkommer till tal om brefvet, som innehåller att Linkerton öfvergifvit henne och gift sig i Amerika, men för hvarje strof ur brefvet afbrytes han af Butterfly; då han slutligen säger att han vill »förbereda henne», tror hon att det gäller förbereda henne på glädjen af hennes mans återkomst. Sharpless kan ej fortsätta. Rörd öfver heunes tro och glädje samt öfver hennes olycka säger han för sig sjelf att »han skulle vilja strypa den skurken Linkerton.» Då Sharpless frågar hvad hon skulle göra om han ej mer kom tillbaka, svarar Butterfly bestört; antingen återgå till en geishas yrke, eller . . . hellre . . . dö.» När Sharpless sedan ger henne det rådet att gifta sig med den rike Yamadòri, anar hon sitt öde. Hon skyndar in i närliggande rum, kommer sedan ut med sin lille gosse på armen, och visande honom för Sharpless yttrar hon: »Och denne? — Kan äfven sin son han glömma?» Då Sharpless frågar gossen hvad han heter, svarar Butterfly: »Jo svara: I dag är mitt namn »Sorgen», men skrif till min far, att »Jubel» heter jag den dag han kommer åter». Suzúki inkommer, berättar att Goro ropar ut att ingen känner barnets rätte fader; då han straxt därpå inträder skyndar Butterfly till relikskrinet, tager fram en dolk och hotar döda Goro om han säger detta ännu en gång. Denne flyr förskräckt. Suzúki har hört en salut från hamnen, hon hämtar en kikare och Butterfly upptäcker ett fartyg med stjärnbanerets flagg. Det är »Abraham Lincoln» och med detta kommer Linkerton; hon jublar nu öfver att hennes kärlek får triumfera och med hjälp af Suzúki hämtas nu en mängd blommor hvarmed rummet smyckas till mottagandet af hennes man. Sjelf låter hon pryda sig och skall kläda sig i sin bruddräkt, gossen hämtas, hvarefter Butterfly ställer sig jämte Suzúki vid fönstret utåt hafvet. För hvar och en af dem göres ett litet hål på fönstret, hvarigenom de speja ut efter den väntade. — Ett förhänge faller långsamt ned och döljer scenen.

Tredje akten. Butterfly står ännu kvar vid fönstret, spanande; gossen och Suzúki ha somnat. Den senare vaknar och finner att det redan är dager. Hon uppmanar nu sin matmor att taga gossen med och söka hvila. Butterfly följer hennes råd, i visshet att hennes man skall komma. Suzúki tviflar derpå, och utbrister efter deras uppgång till sofrummet: »Stackars Butterfly!» Det knackar. Hon öppnar och tyst inträda Linkerton och Sharpless. Suzúki omtalar att hennes matmor vakat hela natten och väntat; i tre år har ej ett skepp inlupit i hamnen utan att hon mönstrat det och sett efter dess färg och flagga. Suzúki vill hemta Butterfly, men Linkerton håller henne tillbaka. Suzúki hör steg i trädgården och får se en främmande dam; hon frågar hvem det är, och Sharpless svarar beslutsamt: »Det är hans hustru!» Förfärad faller Suzúki ned med ansiktet mot jorden, utropande: »Heliga anor mig hjälpen! För Butterfly har solen gått ned!»

Sharpless förklarar att de infunnit sig denna tidiga timme för att bedja Suzúki hjälpa dem. Barnets framtid är föremålet för deras tankar och damen därute skall svara för densamma. Suzúki svarar sorgsen: »Åt mig, arma, anförtror ni att bedja henne skiljas från sin son!» På uppmaning af Sharpless går hon ut i trädgården till mstrs Linkerton. Under tiden har Linkerton sett sig omkring i rummet och betraktar de kringströdda blommorna. Han vill ej stanna längre utan ber Sharpless följa sig derifrån och lämnar honom en börs att lindra nöden för Butterfly. Han känner nu bittra samvetskval, och Sharpless påminner honom att han blifvit varnad af honom för förbindelsen med Butterfly. Linkerton tager farväl af »den blommande salen, lyckans fristad» och skyndar ut. Suzúki inträder åtföljd af Kate, som ber henne säga Butterfly att hon förtröstansfullt kan anförtro den lille åt henne. Suzúki lofvar göra detta. Man hör Butterfly utifrån ropa på Suzúki. Denna skyndar att möta sin matmor och hindra henne att träda in, men Butterfly kommer inspringande och utropar jublande: »Han är här! säg, hvar är han gömd?» Hon får se Kate och utbrister: »Hvem är ni? — Hvad vill denna dam? — Ni gråter. Hvarför? — Men kommer han ej?» — Suzúki svarar: »Aldrig mer». På Butterflys fråga »hvem är denna kvinna?» svarar Sharpless: »Den oskyldiga orsaken till alla edra kval. Anar ni det ej?» — Butterfly utropar då: »Åh, hans hustru! — nu mitt lif är slut. Allt är förbi. Nu kommer man och röfvar från mig mitt barn». Sharpless ber henne för gossens eget väl göra detta offer. Hon svarar slutligen: »Han är fadern och jag måste böja mig. Till min man jag vill gifva min son, om han vill hemta honom. Om en half timme väntar jag honom här.» Kate och Sharpless gå ut. Butterfly finner rummet för soligt och gladt, ber Suzúki stänga till fönstren, hvarefter rummet blir nästan mörkt. Hon frågar efter sin son och befaller sedan Suzúki, som vill stanna hos henne, att göra gossen sällskap. Butterfly är nu ensam och knäböjer för Buddhabilden. Hon tager fram dolken ur skrinet vid gudabilden och läser inskriften på densamma: »Ärofullt dö, den som ej kan tjäna lifvet med ära» samt för dolken mot strupen. I detsamma skjuter Suzúki in gossen genom dörren. Butterfly kastar ifrån sig dolken och störtar fram till gossen som hon omfamnar och kysser, tagande farväl af honom. Derpå för hon honom ut i trädgården. Hon tar upp dolken och går bakom skärmen vid Buddhabilden. Man hör dolken falla till marken. Utifrån hörs Linkerton ropa Butterflys namn. Hon vacklar fram till dörren för att öppna den men krafterna svika och hon faller död till marken.

Ett och annat om
Wagners "Lohengrin".

I ny instudering har Wagners »Lohengrin» denna sommar gått öfver scenen vid festspelen i Bayreuth, der den icke uppförts sedan 1894. Nyinstuderingen säges ha väckt uppseende såsom i mycket skild från det gamla »slentrianmässiga» uppförandet, och det nya i afseende på detta anses i flera fall komma att tjäna som förebild.

Richard Wagner sjelf var naturligtvis mycket angelägen om en riktig uppfattning och scenisk framställning af sitt verk. Han har knappast öfver något af sina scenverk yttrat sig så utförligt. Brefven till Franz Liszt derom bildar ett kompendium af föreskrifter angående regie, framställning och sjelfva musiken, hvilket torde sakna sin like i musik- och teaterlitteraturen.

Man vet att »Lohengrin», det fjerde större verket af Kgl. sachsiske hofkapellmästaren Richard Wagner, egentligen var bestämdt för Dresden och den scen vid hvilken han verkade. Likasom Wagner jemt hade att kämpa mot intriger af alla slag, så hade han det också när han inlemnat »Lohengrin» till teaterstyrelsen. Verket blef tillbakavisadt, ehuruväl Wagners föregående operor haft god framgång på hofoperan och tillfört den betydande inkomst; man ville genom denna vägran att mottaga hans verk straffa den allt för djärfve och frimodige kritikern öfver stelnade förhållanden i afseende på konst och politik. Året 1849 medförde ju också i flera hänseenden en omhvälfning i dessa förhållanden. Wag-

ner gick, som man vet, i landsflykt till Schweiz; i några år fick den färdiga »Lohengrin» ligga i komponistens pulpet, och första uppförandet skulle ske under helt andra förhållanden än man förmodat.

Detta verk kom till på den lilla platsen Graupa nära Dresden, der Wagner bodde 1846 under en kort sommarvistelse, samt i Dresden, alltså under åren 1846—1848. Första begynnelsen dermed kan man räkna från 1845, under hvilket år Wagner i Marienbad utom första utkastat till »Mästersångarne» äfven nedskref idén till »Lohengrin». Den färdiga dikten föreläste han i midten af november 1845 för några af sina vänner. Robert Schumann förstod då icke hur man kunde komponera denna text, och Ferdinand Hiller, som afgjordt underkände Wagners musikaliska förmåga, menade att »det var en alldeles förträfflig, högst effektfull libretto — skada blott att Wagner sjelf ville komponera den». Båda funno emellertid att »Lohengrin»-dikten hade att uppvisa nya och ovanliga egenskaper.

Intressant är sättet, hvarpå kompositionen kom till mognad. Den i Graupa utkastade, helt enkla skissen innehåller redan det väsentligaste. Vid den tiden uppstod tredje akten (om hösten 1846 i Dresden). Då hufvudpunkterna i stora drag voro fastställda, så blefvo först de delar som innehöllo dramats kärna utförda: duetten i brudgemaket och Lohengrins berättelse om den heliga Gral. Färdig blef 3:dje akten först i mars 1847. Wagner hade den tiden sträng tjänstgöring, men 1:a akten utfördes i maj och juni, den 2:a under augusti raskt nog. Den 28 augusti var hela operan färdig, förspelet inberäknadt.

Man förstår detta Wagners sätt att komponera, om man läser hans bref af d. 30 jan. 1844 till Karl Gaillard i Berlin. Han yttrar deri: »Det är hos mig ej fallet att jag väljer något visst, lämpligt ämne, sätter det på vers och sedan tänker öfver hur jag skall göra en passande musik dertill. Innan jag företager mig att skrifva en enda vers, ja göra utkast till en enda scen, är jag redan berusad af den musikaliska doften hos min skapelse, jag har alla toner, alla karakteristiska motiv i hufvudet, så att när verserna äro färdiga och scenerna äro ordnade, den egentliga operan på samma gång redan är färdig och den detaljerade musikaliska behandlingen mera är ett lugnt, kallblodigt efterarbete, hvilket momentet af det egentliga producerandet redan har förutgått».

Första uppförandet at »Lohengrin» egde rum den 28 aug. 1850, jemt tre år efter dess fullbordande, och detta, som bekant, i Weimar till firande af Goethes födelsedag under ledning af Franz Liszt. Då Wagner 1849 kom till Zürich och fick sina partiturer sig tillskickade, skref han till Uhlig: »Jag har nyss vid pianot genomögnat »Lohengrin» och kan ej beskrifva för er hvilket underbart gripande intryck detta mitt eget verk gjorde på mig». Han visste att det blott fanns en enda som var i stånd till att gifva verket på ett insiktsfullt sätt och i värdigt skick. Derför skref han till Franz Liszt (d. 21 april 1850): »Uppför min »Lohengrin». *Du är den ende*, till hvilken jag kan rikta denna bön: ingen annan än dig anförtror jag kreation af denna opera, men åt dig öfverlemnar jag den med fullkomligaste, fröjdefullaste lugn».

Och öfverraskande fort blef Wagners önskan uppfyld. Liszt grep verket an med hela sin väldiga personlighet, hela sitt intresse. Han sökte på det noggrannaste uppfylla hvarje föreskrift af Wagner; han förstärkte orkestern, lät köpa en basklarinett, öfvertog sjelf alla repetitioner, vid piano, med kör och orkester. Intendenturen beviljade 2000 thaler för iscensättningen, hvilket, såsom Liszt skrifver, i mannaminne ännu aldrig händt i Weimar, och han slutar brefvet: »Det förstås af sig sjelft att vi inte stryka en not, inte ett jota af ditt verk och att vi, så vidt oss möjligt är, gifva det i hela sin rena skönhet».

Wagner sjelf öfvervakar från Zürich alltsammans. *) Hans bref derom lågar af helig eld. Under denna kamp för »Lohengrin»-uppförandet mognar hos honom de revolutionsidéer, som ledde till hans skrifter och till hans stora dramer. Brefven till Liszt, till regissör Genast och intendenten von Zigesar äro utkasten till »Oper und Drama». Här läsa vi först att musiken ej är sitt eget mål utan endast medlet till målet, att han behöfver sångare som beherska det dramatiska; här läsa vi i lapidar-satser om uppbyggandet af och grundsatserna för det moderna musikdramat. Då man vid första uppförandet, för operans längds skull, ville göra strykningar, ger Wagner icke efter; och verket visade en fortfarande verkan i sin ursprungliga gestalt. Begäret att göra en pilgrimsfart till Weimar för att höra Wagners verk under ledning af Liszt grep allt mer omkring sig. Man kände att man stod inför en betydelsefull händelse, som skulle medföra en omkastning i hela det tyska opera- och musikväsendet.

Och i sanning: här var dock någonting annat än hvad »Holländaren» och »Tannhäuser» på sin tid företedde. Det musikaliska språket i »Lohengrin» har en ny stil; det operamässiga är nästan alldeles skjutet åt sidan, det dramatiska draget framträder i hela sin makt. Meningarne hos den tidens menniskor och litteratörer börja klarna. Striderna upplåga med ny häftighet. I alla schatteringar skrifves öfver verket. Liszt utgifver sitt präktiga arbete om »Lohengrin». Uhlig skrifver med hänförelse, Dingelstedt med erkännande men utan uppfattningsförmåga. Wagner-litteraturen begynner: Franz Müller träder upp på planet såsom den förste Wagner-filologen med en artikel i Frankfurter Konversationsblatt. Fransmännen Jules Janin och Fétis äro tillstädes och höra på, äfven Meyerbeer saknas icke och Gérard de Nerval lemnar en literärt intressant berättelse i Paristidningen »La presse». Men för Wagner och hans konst var det viktigaste att han nu vunnit vänner, som med öfvertygelse uppträdde för honom, vänner för lifvet.

I alla dessa moment har första uppförandet af »Lohengrin» en epokgörande betydelse. Om än de stora operascenerna endast trögt beslöto sig för upptagandet af verket, så trängde det sig dock allt starkare fram och befästade sig så i publikens gunst, att ännu i dag det bland alla Wagners skapelser är det mest begärliga och gifna, såsom statistiken från alla operahus intygar.

För publiken var emellertid verkets betydelse länge förborgad. Den hade årtionden igenom endast beundrat »den gamla operan» med dess insmickrande melodirikedom, och äfven teater-intendenter och direktörer hade icke full förståelse för verket utan gjorde strykningar i partituret efter godtycke samt till sångarnes och orkesterns bekvämlighet, ända tills »Lohengrins» uppförande i Bayreuth gjorde ändring härutinnan.

Wagner själf såg och hörde sitt verk första gången 1861. Det var i Wien kort efter sedan »Tannhäuser» lidit ett så skamligt nederlag i Paris. Man beredde mästaren i Wien en lysande godtgörelse. »Lohengrin» blef på det sorgfälligaste nyinstuderad; de medverkande gjorde sitt bästa; alla både solister, kör och orkester, öfverhopade Wagner, redan vid repetitionerna, med alla slags ovationer. Glad och rörd berättar han derom för sin hustru Minna och om hur förträfflig Ander var som Lohengrin, fru Dustmann som Elsa. Vid själfva föreställningen stegrade sig ovationerna till entusiastisk hyllning af publiken. Wagner skrifver att han aldrig upplefvat något sådant och beklagar att hans fru ej fått deltaga i denna glädje.

I Frankfurt a. M. bevisade Wagner 1862 genom ett af honom sjelf instuderadt uppförande af »Lohengrin», att man också med ringa medel kan göra någonting stort af detta verk om blott allt efter hans mening blef korrekt.

Äfven i utlandet förvärfvade sig svanriddaren snart vänner och en tryggad ställning på scenen. I Italien började Wagner-rörelsen med »Lohengrins» uppförande, i Bologna. I Frankrike begynner en ny Wagner-epok, då Lamoureux 1887 sökte bringa verket till uppförande, men genom pöbeln hindrades derifrån; likväl ryckte »Lohengrin»

*) Han var ju fortfarande landtförvist från Tyskland, ända till slutet af 1850-talet.

1891 in på Stora operan. I England och Ryssland hade man redan 1868 uppfört operan; New York följde 1870. Såsom förut nämnts *) uppfördes »Lohengrin» i Stockholm första gången 1874 genom kapellmästaren Ludvig Norman, som var mycket hänförd af detta verk.

Folk-konservatoriet i Moskva.

Moskva ckan beteknas som centrum för den musikaliska rörelsen i Ryssland. Musiken framträder här ur djupet af nationens inre böjelse och anlag och finner sitt uttryck i åtskilliga nya konstnärsföreningar, skolor, institutioner o. s. v. Det sedan två år verkande Folkkonservatoriet hör till de mest betydande företag af detta slag och vinner mer och mer i värde och betydenhet. Det har till ledning en kommité af valda musiker, hvilka uppställt till sitt mål att uppfostra massan af folket för konst i kulturell form och att väcka de slumrande talangerna inom nationen. Körsången är den konstyttring, som skall tillgodoses för den allmänna musikaliska bildningen (elementarundervisning i teori, musiklitteratur, solfeggier, sederméra också musikhistoria, harmonilära). Byrån för meddelande af upplysningar om konservatoriet och dess verksamhet är belägen i stadens centrum, samtliga klassernas 15 afdelningar äro fördelade på stadsskolornas lokaler.

Undervisningen eger rum två gånger i veckan på aftnarna, emedan de som besöka folk-konservatoriet, 700 till antalet, deraf en tredjedel kvinnor, hafva annat att sköta under dagen. De tillhöra de mest skilda klasser i samhället: arbetare, handtverkslärlingar, småhandlande men ock sådana af de mera bildade, som sakna medel att besöka de högre musikskolorna. På tre år kan kursen för körsång absolveras för en afgift af 3 rubel om året. Specialundervisning i fråga om stråkinstrument, sång, piano, kompositionslära, meddelas af utvalda musiker för en afgift af 20 rubel för hvarje lärjunge. De konstälskande besöka flitigt klasserna och visa stort intresse för undervisningen.

Konservatoriets för året aflagda prof utföllo ganska gynnsamt. Kören, som sjöng med god renhet och precision, utförde sånger af Palestrina, Orlando Lasso, Mozarts »Lacrimosa» och äfven ryska sånger. Lärjungar i specialklasserna vågade sig på Beethoven, Max Bruch (violin), Schubert, Gluck, Rossini, Tschaikowsky, Dargomychski, m. fl. Lärjungarnes anhöriga utgjorde en brokig åhörarskara, som medförde en viss feststämning, och med stort intresse lyssnade de till det som utfördes.

Till folkets andliga uplyftelse anordnas af kommitéen konserter med scioptikonbilder och föredrag af Jul. Engel samt Eug. Bogoslowsky, och dessa egnas systematiskt hvarje gång åt en enda tondiktare såsom t. ex. Grieg, J. S. Bach, Mozart, Tschaikowsky, etc.; äfven hela tidsepoker karakteriseras, såsom t. ex. »romantikerna», ryska kyrkosången i XVII århundradet, den ryska folkvisan.

I spetsen för företaget, åt hvilket regeringen beviljat sjelfständig förvaltningsrätt, stå musiker i staden, hvilka dertill blifvit valda, såsom Deischa, Siomtzkaja, E. Linema, Bogoslowsky, Jul. Engel, Serg. Taneieff o. a.

K. S. Popoff (thehandlare) har skänkt folk-konservatoriet 1040 verk, en annan 600, såsom grundval till ett musikbibliotek för detsamma.

Moskva.

Ellen von Tideböhl.

*) Se Wagnerbiografien i Sv. Musikt. n:o 5 detta år.

Musikpressen.

På Vilh. Hansens förlag, Köpenhamn, har utkommit

för en röst med piano:

Grieg, Edvard: *Samlede Sange.* Mindeutgave. Häft. 8—14.

På Carish & Jänichens förlag, Milano och Leipzig, har utkommit

för piano 2 händer:

Frugatta, Gieuseppe: *Il Pianista moderno.* 10 Esercizi gjornalieri sulla Scala adottata nel nuovo sistema armonico. Pr. Mk. 2.

Af Griegs »Samlade Sange» i denna »mindeutgave» ha vi anmält de föregående häftena och erinra om att de utkomma i jemnt 46 häften à 40 öre (hela samlingen kr. 18,40). Sångerna äro transponerade för mellanstämma. Häftena 1—8 har vignett med Griegs hufvud inom en lagerkrans, fr. o. m. 9:de häftet bär vignetten hans bröstbild i något större format på ljusgult omslag.

Dessa häften innehålla följande sånger, hvaraf en del afslutas i ett följande häfte, hvilket vi beteckna med »forts.» — Häft. 8 Hun er så hvid — En Digters sidste Sang — Efteraarsstormen (forts.) — H. 9 Poesien — Ungbirken (forts.) — H. 10 Hytten — Rosenknoppen — Serenad til Welhaven — Det første Møde (forts.) — H. 11 God morgen! — Jeg giver mit Digt til våren — Tak for dit Råd (forts.) — H. 12 Norrönafolket (tenor-barytonsolo) — Kongekvadet (tenor-barytonsolo, forts.) — Båda sångerna ur Bj. Björnsons »Sigurd Jorsalafar» — H. 13 Solveigs Sang (ur «Peer Gynt») — Solveigs Vuggesang — H. 14 Peer Gynts Serenade — Spillemænd — En Svane — Stambogsrim.

Betecknande för Frugattas öfningar är en skala af blott heltoner: c, d, e, fiss, giss, ais, på vignetten, visande det nya harmoniska systemet för öfningar. Häft. om 16 sid. innehåller sådana bestående af femfinger-intervall- och ackordlöpningar. De äro betydligt svåra och naturligtvis ytterst missljudande. Den tekniska nyttan af denna tortyr synes oss problematisk.

Från scenen och konsertsalen.

Kungl. teatern.

Sept. 1, 8. Bizet: *Carmen* (Carmen; fru M. Jungstedt).
3, 7, 9, 12, 14. Puccini: *Madame Butterfly* (Goro: hrr Malm och Ericson).
2. Tschaikowsky: *Eugen Onegin.*
4. Donizeti: *Leonora* (Leonora: fru Jungstedt; Alfons IX, Fernando, Balthasar: hrr Forsell, Stockman, Svedelius).
5. Puccini: *Bohème.*
6. Mozart: *Don Juan.*
10. Puccini: *Tosca.*
11. Wagner: *Den flygande Holländaren.*
13. Verdi: *Den vilseförda.*

Oscarsteatern.

Sept. 1—3 *Niniche.*
4—14. Lehár: *Den glada änkan.*

Säsonges nyhet, »Madame Butterfly», har träget gifvits efter premiären med sin alternativa rollbesättning i hufvudpartierna. Vi ha nu fått tillfälle att se och höra fröken Ester Osborn i titelrollen, som äfven af henne uppbäres på ett vokalt som dramatiskt lyckadt sätt. Herr Stockman som Linkerton tager sig bra ut med sin ungdomligt friska och välljudande stämma och fröken Edström är, som man kan vänta, en god Suzúki likasom hr Oscár väl på sin plats som konsuln Sharpless. Fröken Osborn gjorde, som man torde minnas, en rätt vacker debut på operan i mars 1905 som Margareta i »Faust» och har sedan gjort lycka på Oscarsteatern.

Fru Jungstedts återinträde på operascenen, där hon förut firat så stora triumfer, skedde med hennes glansroll »Carmen». Repertoaren har för öfrigt varit den gamla bekanta, och som man ser har Puccini varit dominerande med ej mindre än tre verk. För öfrigt intet nytt från musikvärlden, men konsertsäsongen börjar med midten af denna månad och pianisten M:me Avani-Carreras konsert på Musikal. akademien.

Musiknotiser från hufvudstaden och landsorten.

Kgl. teatern. Operapersonalen under direktör Ranfts ledning är undetta spelår följande:

Kanslipersonal: ekonomiinspektör E. Petterson, kassör J. Svanberg, sekreterare F. Stenfelt, kanslibiträde fröken C. Lindqvist.

Scenisk personal: förste regissörer: E. Linden, C. A. Söderman, W. Peterson-Berger; andre regissör H. Nygren.

Sångare och sångerskor: hrr. O. Bröderman, Fr. Ericson, J. Forsell, J. Grafström, R. Hoffman, T. Lennartsson, C. Lundmark, H. Malm, Th. Mandahl, Sv. Nyblom, H. Nygren, M. Oscár, G. Sjöberg, E. Stiebel, Fr. Strömberg, E. Svedelius, C. A. Söderman, Å. Wallgren, A. Ödmann, M. Strandberg, O. Strandberg, D. Stockman — fruar A. Bartels, J. Claussen M. Jungstedt, P. Lizell, J. Mandahl, A. Oscár, M. Lykseth-Schjerven; fröknar L. Edström, D. Hesse, A. Hulting, A. Karlsohn, A. Lagergren, N. Larsén, S. Lindegren och E. Osborn.

Repetitörer: J. Lang, J. Cederlund.

Orkesterpersonal: Kapellmästare H. Berens, A. Järnefelt, Hj. Meissner, konsertmästare L. Zetterqvist, K. Åberg, därtill 66 orkestermedlemmar.

Körpersonal: Körmästare: M. Strandberg, korister: 29 damer och 25 herrar utom extra engagerade.

Balettpersonal: balettmästare: O. Zöbish, premiärdansörer: O. Tropp, C. Johannesson; premiärdansöser: C. Flamand, V. Strandin, M. Carlson, A. Tropp, 10 sekondansöser, samt 26 figuranter och figurantskor.

Lärarinna för balettelevskolan: fröken G. Rosén.

Teknisk personal: kostymförvaltare och kostymordonnatörer: G. Rydgren och fröken A. Hoffman; maskinmästare G. Broberg, dekorationsmålare Th. Jansson, brandmästare C. Carlsson samt arbetare, vaktmästare, handtverkare m. fl., inalles en fast engagerad personal af 289 personer utom ett femtiotal tillfälligt anställda.

Dr. Ludwig Wüllner, åtföljd äfven nu, såsom under Stockholmsbesöket i höstas, af pianisten C. von Bos, konserterar här den 21 och 23 september. I Norge har nyligen dr. Wüllner och hans pianist gjort stor succès, likasom förut härstädes.

Aino Ackté, den berömda finska operasångerskan, som gästade Stockholms-operan 1903, ger på genomresa en konsert här den 8 oktober.

Ellen Beck och Johanne Stockmarr ämna ge konsert här under en af dem i vårt land företagen blixtturné, i midten af november. Såväl kammarsångerskan frk. Beck som hofpianisten frk. Stockmarr, äro för vår musikpublik välbekanta konstnärinnor.

Carl Fürstenberg, den svenske tenorsångaren, som hösten 1901 konserterade här, har under sommaren flera gånger uppträdt i Beckstein Hall i London och har af kritiken berömts för sitt konstnäliga sångsätt. Han lär ha för afsikt att under denna säsong ånyo låta höra sig i hemlandet.

Arbetareinstitutets folkkonserter härstädes, fortfarande under konsertmästare Tor Aulins ledning, började för säsongen söndagen d. 6 sept. Första programmet upptog pianokvartett af Schumann, hälsningstal af d:r K. Kjellberg, institutets nya ledare, sånger af Söderman, Peterson-Berger, Tor Aulin och Stenhammar. Medverkande voro fru Dagmar Möller, fröken Märta Ohlson, hrr Tor Aulin, G. Molander och R. Claëson.

Frithiof och Ingeborg heter ett fornnordiskt skådespel af Ernst Högman, hvartill kapellm. Andreas Hallén komponerar musik.

Operasångaren M. Menzinsky har, efter att med förra spelåret ha lemnat Stockholms-operan, under närmaste tiden engagerats i Lemberg.

Sommarkonserter. Liksom förra året hafva på stadens bekostnad under hela sommaren gifvits militärmusik-konserter i fria luften. Lokalerna desamma som förut, nämligen Vanadislunden på Norr, Kronobergsparken å Kungsholmen, Tantolunden och Hvitabergs-parken å Söder.

Af våra större kaféer och restauranger med friluftsmusik har Hasselbacken som vanligt haft att bjuda på gardesmusik. Större militärkonserter ha äfven gifvits därstädes, d. 8 juli i förening med Stockholms Allmänna sångförening, under hr Em. Carelius' direktion, till förmån för deltagarna i Olympiska spelen i London. Under Tyska kejsarparets besök härstädes i början af augusti konserterade en gång å Hasselbacken musikkåren å kejsarbåten »Hohenzollern», — I Berns' etablissement fortsatte Kronobergarne under dir. Högberg till 3 juli att utföra musiken, hvarefter den lokalen tillhörande orkestern spelat under dir. Gellerts ledning med undantag af några dagars gästkonserterande d. 12—14 aug. af mr. S. Translateur, »berömd» valskomponist. — I Blanchs kafé började sommarmusiken i juni af Gottlands infanteriregementes musikkår, under dir. M. R. Wesslén's ledning, derefter uppträdde Södermanlands regementes musikkår med hr Nils Malmberg som dirigent, och sedan en italiensk blåsorkester, »Königin Margheritas», dirigerad af kapellm. E. Ferretti, fortfarande uppträdande der. En ganska god rysk orkester har låtit under sommaren, och fortfarande, höra sig på Mosebacke under ledning af en komiskt liflig dirigent, J. Schwarzmannoff. I Strömparterrens hvalfsalong (under Norrbro) spelar ett litet ryskt stråkkapell, ackompagneradt af trafikbullret ofvanifrån.

Sommarkonserter i landsorten. Utan att kanna redogöra för den musik som under sommaren exekverats af musikkapell m. m. vid badorter och nöjesetablissement i landsorten, må dock till kännedom om hvad i musikväg presteras un- »den döda säsongen» något nämnas af hvad vi derom erfarit.

I början af juni, under pingstdagarna hölls i Wexiö en *allmän småländsk sångarfest* hvari sex hembygdskörer deltogo med cirka 200 sångare från skilda delar af Småland. Man beslöt dervid att bilda ett Smålands sångarförbund till verkande af manskör-sångens höjande inom provinsen.

I sommar utfördes första gången på Dalarö musik på det förra året renoverade hotellet, som då förseddes med en öppen terass och musikpaviljong. Nämnda musik leddes af dir. Emil Trobäck, skicklig klarinettist, och öfriga instrument i det lilla kapellet utgjordes af piano, violin, violoncell och horn.

Operaseptetten har äfven i år flerstädes i landet gifvit framgångsrika konserter. Deltagarne i densamma voro herr Max Strandberg och hans son Olle, hrr Bröderman, Ericson, Lindstedt, Arrhenius och Nygren. — En konsertturné har företagits af violoncellisten Bror Pettersson-Persfelt (namnet Persfelt är ett i sommar antaget tillägg) åtföljd af en pianist Natanael Broman. — Fru Anna Norrie äfvensom fröken Inga Berentz, den senare ackompanjerad af hr Felix Körling, ha gifvit »visaftnar» flerstädes, bl. a. vid kustplatser nära Stockholm, såsom Saltsjöbaden, Nynäs, Dalarö, Rindöbaden etc. Å sistnämnda ställe ha sångerskan friherrinnan Gerda Flotwood konserterat under juli. I Vaxholm har Stockholms Allmänna Sångförening gifvit konsert under hr Em. Carelius' direktion med operasångaren Torsten Lennartson som solist. I Dalarna och Norrland har gifvits konserter af operettsångerskan fröken Rosa Grünberg. — En konserterande trio, bestående af tenorsångaren Axel Hansson, jämte en sångerska och pianisten Adrian Dahl ha äfven gjort en lyckad turné i mellersta och södra Sverige under sommaren.

Alb. Ranfts operett-turné började för spelåret sin verksamhet i Norrköping den 1 september. Bland nyheter på repertoaren märkas »Dollarprinsessan», som skall uppföras å Oscarsteatern i början af säsongen, för öfrigt kommer »Ljungby horn» — ny uppsättning — Offenbachs »Tjufskyttarne», Audrans »Dockan» samt den för landsorten nya «Hertiginnan af Danzig» att uppföras. Första regissör är intendenten H. J. Christiernsson, kapellmästare hr. F. Tobiæsson och ledare för hela turnéen hr Axel Söderström.

Anton Salmsons operettsällskap består denna säsong af ett 40-

tal personer. Första programmet blir Paul A. Rubens operett »Miss Hook of Holland».

De som komma att kreera hufvudrollerna äro fruarna Sigrid Eklöf-Trobäck och Denens, fröken Signe de Flon, en ung sångerska som kommer att debutera i titelrollen, hrr Anton Salmson, tenoren Elvin Ottosson från Köpenhamn, hvilken kommer att utföra samma roll som han kreerat i Danmark, Ernst Eklund, Aug. Sundberg och Hjalmar Svedlund.

Direktör Salmson har inköpt denna operett för hela Sverige, Stockholm inberäknadt, och har kostat mycket på uppsättningen af densamma.

Axel Lindblads operettsällskap har nu börjat sina repetitioner här i Stockholm. Sällskapets primadonna blir fröken Gabrielle Bidenkap, hvilken under senaste säsonger i Tyskland och i Östersjöprovinserna utfört ett flertal stora operapartier. Kapellmästare blir hr Max Pehlke från Stadttheater i Trier, ekonom fru Anna Lindblad och regissör hr Richard Lundin, senast vid direktör Salmsons sällskap. Sällskapet har följande sammansättning: sångerskor: Anna Lindblad, Gabrielle Bidenkap, Anna Hellström, Elsie Rosén, Valborg Ljungberg, Ester Holmqvist, Hildur Håkansson, Elsa Håkansson, Edith Widoff, Svea Widoff, Ebba Persson och Lilian Blomqvist; sångare: Axel Lindblad, Richard Lundin, Edvard Persson, Knut Frankman, Louis Frey, Nils Jakobsson, Birger Sahlberg, Alrik Södergren och Valfrid Tjernberg.

Repertoaren kommer att omfatta »Tiggarstudenten», »Boccaccio», »Hundra jungfrur», »Farinelli» m. fl. operetter.

Sällskapets ledning ligger för närvarande i underhandling om en turné i Finland och Ryssland, därvid »Den glada änkan» och »Dollarprinsessan» skulle ges.

En Bodén-turné i Finland. Kamrer Bodén, som äfven i år gästat Helsingfors med sällskap af Ranft'ska operettsujetter, lär starta ett nytt teatersällskap, som skall spela i Finland under det snart börjande speläret. Sällskapet består af ett tjugutal manliga och kvinnliga sujetter, de flesta unga krafter. Inöfvandet och uppsättningen ledes af regissören vid Engdahlska sällskapet, hr Christiernson. Bodénska sällskapet uppträder i Helsingfors — Brunnsparken — till den 1 november, turnerar i landsorten till årets slut och återvänder därefter till Helsingfors för att stanna där säsongen ut. Repertoaren upptar mest glada saker, lustspel och operetter, omkring 20 stycken. I operetten »Lyckoflickan» göres titelrollen af den från Centralteatern i Kristiania kommande fröken Andersen, som berömmes.

En Sjögren-konsert i Paris gafs i somras ute i den stora konsertsalongen Salle Gareau (G. är pianofabrikant). Konserten hade tillkommit på initiativ af pianisten Edouard Bernard under medverkan af sångerskan Minnie Tracey samt den briljanta violinisten Enesco. Dessutom utförde Paris' förnämste orgelspelare, Alexandre Guilmant, två nummer, hvilket kan betraktas som en särskild hyllning åt Emil Sjögren.

Programmet upptog sjutton nummer af Emil Sjögren: sonater, Tannhäuser-Lieder, lyriska stycken, ballader, och utförandet var fullt värdigt; särskildt erkännande gafs åt violinisten Enescos öfverlägsna konst.

Salongen var talrikt besatt och bifallet mycket lifligt.

Malmö musikkonservatorium har under sitt första verksamhetsår haft 53 elever. Konservatoriets föreståndare är direktör G. Tronchi och andra lärare äro direktör Th. Möller, skådespelare Holger Madsen och hr Renato Luzi.

Östersund. Spelmanstäflingarna här, af oss förut omnämnda, egde rum i slutet af juni. Täflingarna räknade ett 40-tal deltagare och besöktes af mellan 3- och 4000 personer. Prisdomare voro stadsnotarien Nils Andersson i Lund och tonsättaren Peterson-Berger, af hvars skådespel »Arnliot» första akten utfördes, jemte musik till densamma, på Frösön, (sjelfva lokalen i pjesen) med biträde af hufvudsakligen Östersundsbor.

Från andra land.

Philadelphia. Den 26 juni lade Oscar Hammerstein, den företagsamme upprättaren af Manhattan-operan i Newyork, grundstenen till ett nytt operahus här, hvilket han tänker få färdigt och öppnadt den 16 november, och för hvilket han redan engagerat hela personalen. — Ett sådant under af fortfärdighet kan väl endast förekomma i Amerika.

Caruso, den berömde operatenoren, börjar en fyra veckors konsertturné i Tyskland d. 1 oktober. Om den »dyre» sångaren skall utsträcka den till skandinaviska norden är ovisst.

Lilli Lehmann, den utmärkta, äfven i Stockholm för längesedan gästande sångerskan, firar ännu med sina 60 år triumfer såsom nyligen skett i Karlsbad, der hon uppträdt som Konstanze i »Enleveringen» och Donna Anna i »Don Juan».

London. Kommitén för Joachimkonserterna här har beslutit fortfara med sin verksamhet och nästa vinter ge 7 kammarmusikkonserter i Bechstein Hall samt en orkester- och körkonsert i Queens hall. Bland solister nämnas violinisterna Lady Hallé och Marie Soldat, violoncellisten prof. Hausmann, Klingler-kvartetten samt pianisterna Fanny Davies, Donald Tovey och Leonard Borwick.

Danska sångaren Cornelius går till Amerika. Kammarsångaren Cornelius har från Metropolitan Opera House i Newyork mottagit engagemangsanbud för tre år med 5 månaders arbetstid årligen. Gaget blir 65,000 kr. om året. Hr Cornelius ämnar motta anbudet, såvida han kan få ett föregående engagemang vid Covent Garden i London ordnadt. För den danska operan blir det amerikanska engagemanget gifvetvis en stor förlust.

Liksom sin kollega Herold, skall han nu endast mellan pauserna i sina utländska engagemang uppträda i Skandinavien. Hr Cornelius är bl. a. engagerad till Stockholmsoperan i vår.

Paris. Wagners »Götterdämmerung» kommer att uppföras här första gången d. 5 oktober på Stora operan med följande rollbesättning: Brynhilda: Louise Grandjean; Gutrune: Rose Féart; Waltraute: Paquot-d'Assy; Woglinde: Gall; Sigfrid: Ernest van Dyck; Hagen: mr Dangès: Gunther: mr Delmas; Alberich: mr Dihn Gilly; dirigent blir André Messager.

Berlin. Professorerna Henri Marteau, Hugo Becker och Ernst von Dohnanyi komma att jämte andra konstnärer under loppet af vintern här gifva kvartett-trio- och sonat aftnar, tre af hvarje slag i Mozartsalen.

† ***Rimsky-Korsakow,*** den utmärkte ryske komponisten, har under sommaren aflidit i Petersburg. En nekrolog öfver honom kunna vi först i nästa nummer lemna.

Rättelser.

I förra numrets uppsats »Från Romas horizont» förekomma några tryckfel, som härmed rättas. Sid. 90, sp. 3, rad 8 uppfr. bör efter *Didur* stå Bazilio; sid. 90, sp. 1 i första noten står: Berlondi, läs Berlendi; sid. 92, sp. 3, r. 28 uppfr. står Ildebrindo, läs Ildebrando; Noten å sid. 92, sp. 1 hör till ordet orkesterkonsorterna. Sid. 91, sp. 3, r. 19 uppfr., sista noten sid. 92, sp. 2 hör till ordet Pizzetti sp. 3 samma sid. Sid. 91, sp. 1 före *Italo* skall tilläggas: den från sista säsongen väl meriterade unge tenoren; sp. 1, r. 4 nedfr. står denna, läs: denne; sp. 2, r. 18 uppfr. utgå orden: äfven här; r. 33 uppfr. bör efter förre stå: sjelf napolitan; r. 36 uppfr. står Kruseniski, läs Kruceniski; sp. 3, r. 11 uppfr. står: nästa, läs: juni; noten på spalten hör till ordet *Dukas*, r. 28 ndfr.; sid. 92, sp. 1, r. 49 uppfr. står och: läs och de. — Tilläggas må att brefvet är från slutet af maj månad, P. S. från midten af juni. Uppsatsen kom för sent att införas i juninumret.

Obs.! Värdefull nyhet!

För piano, två händer.

SCHERZO

af **Emil Sjögren**

tillegnadt fru *Valfrid Bæxson Lind.*

Pris 1 kr.

SVENSK MUSIKTIDNINGS EXP.

Tonminnen.

Melodiska Pianostycken.

Jubelpolonäs, Canzonetta, Gamla tider, Valse mignonne, God natt! af *Frans J. Huss.* Pris 1 kr.

Säljes och rekvireras hos *Svensk Musiktidnings Expedition, Kammakaregatan 6.*

Violin till salu.

Äkta Amati-Violin *(Cremonesare 1701).*

Eventuella spekulanter torde sända bref med adress: *Violin 4407, Aug. Wolff & C:o, Annonce-Bureau, Köpenhamn.*

För Porträttsamlare

Fina Sköntrycks-exemplar af Svensk Musiktidning, flera årgångar säljas billigt å tidningens expedition

Richard Anderssons Musikskola.

Höstterminen börjar den 15 *September* 1908. Anmälningsdagar: Fredagen den 11 och Lördagen den 12 Sept. kl. 12—2 och 5—6 e. m. Mottagningstid för skolan kl. $^1/_2$2—$^1/_2$3 e. m. alla dagar från och med den 15 *September.*

Richard Anderssons mottagning från d. 15 Sept. Onsdagar och Lördagar kl. $^1/_2$2—$^1/_2$3 e. m.

Brunnsgatan 28, 2 tr., Stockholm.

Filialer finnas å Söder, Östermalm samt öfre Norrmalm.

(G. 22279).

J. LUDV. OLHSSON

STOCKHOLM.

Hamngatan 18 B.

Flyglar, Pianinos och **Orgelharmonier** af de bästa *svenska* och *utländska fabriker* i **största** lager till **billigaste** priser under fullkomligt ansvar för instrumentets bestånd.

Obs.! **Hufvuddepôt** för **Blüthners** och **Rönischs** världsberömda Flyglar och Pianinos.

Stockholms Musikinstitut,

Brahegatan 7 B, ö. g., 3 tr. upp. Allm. Tel. 11596.

Höstterminen börjar den 16 September. Anmälningstid: den 14 och 15 September kl. $^1/_2$2—$^1/_2$4 samt $^1/_2$6—$^1/_2$7 e. m. Efter terminens början anmälnings- och mottagningstid: Måndagar och torsdagar kl. $^1/_2$2—$^1/_2$3. Prospekt tillhandahålles.

Sigrid Carlheim-Gyllenskiöld.

I Musik- och Bokhandeln:

Populär

Piano-Skola

med

Klaviatur-Tabell

för noternas snabba inlärande.

Ny lättfattlig undervisningsmetod för barn, öfversatt och bearbetad efter

Prof. **H. von Bocklet.**

Häft. 3 kr., i pappband 3:20, clothband 4 kr.

»Enkel, praktisk och fullt systematisk, gående i lagom hastighet och utan hopp från det lättare till det svårare. Torde vara den bästa pianoskola vi hittills haft i Sverige. En ytterligare förtjänst hos det verkligen vackra arbetet är att bearbetaren förmått göra det så alltigenom svenskt som det verkligen är».

(Götlands Allehanda).

Elkan & Schildknechts Musikhandel

28 Drottninggatan 28.

J. G. Malmsjö

PIANINON

FLYGLAR

Göteborg.

PIANOLEKTIONER

efter bästa metod, ledande till god teknisk och verkligt musikalisk utbildning, meddelas af undertecknad till moderat pris. Anmälan kan äfven ske skriftligen. Mottagning kl. 9—10 f. m. och 3—4 e. m. Tel. Brunkeberg 14 97.

Kammakaregatan 6, I tr. öfv. gården.

Frans J. Huss.

Svensk Musiktidning.

Nordiskt Musikblad. — 28:de årg., — för hvarje musikaliskt hem —

utgifves 1908 efter samma plan som förut, innehållande ***populär läsning i Musikaliska ämnen, porträtter*** *med* ***biografier*** *etc. Tidningen utkommer två gånger i månaden (utom juli—aug.). Pris* ***5 kronor*** *pr år, lösnummer 25 öre. Prenumeration sker här å* ***Expeditionen, Kammakaregatan 6, 1 tr. öfv. gården,*** *i* ***bok- och musikhandeln,*** *å posten och tidningskontor. I* ***landsorten*** *bäst å* ***posten.***

Obs.! *Nyttan af en musiktidning för musikbildningen i hemmet torde ej kunna bestridas. Framför dagliga tidningar eger en sådan fördelen att den förvaras och bildar, så att säga, en musikhistorisk uppslagsbok. Rätta platsen för utgifvandet af en musiktidning är hufvudstaden, där musiklifvet är högst och rikast utveckladt. Svensk musiktidning meddelar ock en kontinuerlig redogörelse för musiklifvet i vår hufvudstad, i landsorten samt i Finlands, Norges och Danmarks hufvudstäder etc., biografier med fina porträtt, instruktiva artiklar, följetonger m. m.*

INNEHÅLL.

»Madame Butterfly» och premiärens båda hufvudpersoner, Davida Hesse (med porträtt som Madame Butterfly) och Arvid Ödmann (med porträtt). — »Madame Butterfly». Textinnehåll. — Ett och annat om Wagners »Lohengrin», — Folkkonservatoriet i Moskva, af Ellen von Tideböhl. — — Musikpressen. — Från scenen och konsertsalen. — Musiknotiser från hufvudstaden och landsorten samt andra land. — Rättelser. — Annonser.

Tryckeriaktiebolaget Skandia, Stockholm 1908.